

Pressespiegel und Kommentare

zusammengestellt von M. NIEHUIS

NIEHUIS, M. (2013): Wilhelm PETRY – ein Natur- und Heimatforscher im Nahetal (*12. Januar 1899 - † 1. November 1944). – Fauna und Flora in Rheinland-Pfalz 12 (3): 1111-1134. Landau.

Im Beitrag ist ein ausgesprochen hässliches Zitat aus einer Rezension PETRYS aufgegriffen, das auf stramm nationalsozialistische und antisemitische Haltung zu deuten scheint und auf das bereits Eugeniusz NOWAK und nach ihm Antonius KUNZ kritisch hingewiesen hatten. Dazu sind drei Kommentare eingegangen, die darauf verweisen bzw. die Einschätzung teilen, dass die kritischen Passagen so gar nicht zu den übrigen zitierten Beurteilungen der Person PETRYS und seines Lebenswerkes passen und dass es durchaus vorstellbar sei, dass der Schriftleiter, ein strammer Nationalsozialist, in dessen Publikationsorgan die offenbar bestellte Rezension erschienen ist, die Passage nachträglich eingefügt hat. PETRY hatte sich zwar scharf zur Sache, aber wohl nicht im eigentlichen Sinne des Auftraggebers geäußert; denn bis auf diese eine, eigentlich nicht in den Gesamttenor passende Bemerkung beziehen sich seine sonstigen Aussagen bei aller Häme konkret auf die Avifauna SCHUSTERS, die ja zur Kritik geradezu herausfordert, liefern aber nicht die offenbar erhofften Argumente, politisch gegen SCHUSTER vorzugehen.

Abb. 1: Wilhelm PETRY auf einem Gemälde. Foto: Aus dem Kreismedienzentrum Bad Kreuznach von Julius REISEK übermittelt.

NIEHUIS, M. (mit Textbeiträgen von R. GERSTMEIER, B. KLAUSNITZER, J. KOLIBÁČ und T. WAPPLER und Unterstützung von H.-G. FOLZ, K.-U. GEIS, F. KÖHLER, G. REDER, G. SCHWAB und vielen anderen) (2013): Die Buntkäfer in Rheinland-Pfalz und Saarland. – Fauna und Flora in Rheinland-Pfalz, Beih. 44: 1-684. Landau.

In einer österreichischen Zeitschrift (Beiträge zur Entomofaunistik 14: 191-195, Wien, Februar 2014) ist eine Buchbesprechung von Dr. Elisabeth GEISER erschienen (zu: VOGEL, J., 2013, Die Staphyliniden-Fauna der Oberlausitz), die zeigt, dass man unsere rheinland-pfälzischen Grundlagenwerke auch außerhalb Deutschlands wahrnimmt: „Gleichzeitig ist dieses Buch weit mehr als „nur“ eine Faunistik eines begrenzten geografischen Gebietes. Ebenso wie andere vorbildliche Werke (als Beispiel sei hier die Reihe der Ölkäfer – Bockkäfer – Buntkäfer ... in Rheinland-Pfalz und im Saarland genannt) stellt auch dieser Band ein Standardwerk für die mitteleuropäische Käferfaunistik dar. Denn nur in der Beschränkung auf ein konkretes und nicht allzu großes geografisches Gebiet sind so genaue Recherchen, Abklärungen, Berichtigungen und detaillierte Auswertungen möglich.“

In der Zeitschrift der Deutschen Gesellschaft für allgemeine und angewandte Entomologie 28 (1): 59-60 hat Dr. Horst BATHON eine Rezension verfasst, aus der hier einige Auszüge mitgeteilt seien: „Für seine vielfältigen Tätigkeiten und Publikationen sowohl hinsichtlich der Insektenfauna in Rheinland-Pfalz als auch der taxonomischen Bearbeitung der Prachtkäfer sowie seiner Aktivitäten im Bereich des Naturschutzes wurde Manfred NIEHUIS im Frühjahr 2013 von der Deutschen Gesellschaft für allgemeine und angewandte Entomologie mit der Fabricius-Medaille ausgezeichnet. Eine wichtige Rolle bei dieser Auszeichnung spielten seine Bücher über das Vorkommen einzelner Käferfamilien in Rheinland-Pfalz. So ist im Frühjahr 2013 als neuester Band von ihm die faunistische Bearbeitung der Familie der Buntkäfer (Cleridae) erschienen, der zur Preisverleihung frisch aus der Druckerei vorgelegt werden konnte. Das Buch ist in der inzwischen bewährten Form der bisherigen Bände über Bockkäfer, Prachtkäfer und Ölkäfer abgefasst und beinhaltet viel mehr als nur eine Faunistik der 20 Buntkäferarten in Rheinland-Pfalz. [...] Dies neue Werk sollte in keinem Bücherschrank deutscher Koleopterologen fehlen. Für die ‚Buntkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland‘ sei dem Autor ebenso gedankt wie er zur Verleihung der Fabricius-Medaille zu beglückwünschen ist.“

Horst BATHON

Uitgelezen

Manfred Niehuis 2013

Die Buntkäfer (Coleoptera: Cleridae) in Rheinland-Pfalz und im Saarland

Gesellschaft für Naturschutz und Ornithologie, Rheinland Pfalz e.V. (GNOR), Landau. 683 pp. ISBN 978-3-9807669-7-5. € 34,50

In de serie Flora en Fauna van Rheinland-Pfalz van het genootschap voor Natuurbehoud en Ornithologie verscheen dit jaar een fraai boekwerk boordevol informatie over mierkevers (Cleridae). De Nederlandse benaming mierkevers verwijst naar de algemeen voorkomende *Thanasimus formicarius*. De naam is echter niet representatief voor deze zeer interessante keverfamilie. In Nederland zijn 12 soorten van deze familie bekend. Niehuis had voor zijn boek de beschikking over 2731 openbare en niet openbare data-, en vondstgegevens en kwam uit op 19 soorten voor het onderzoeksgebied.

Evenals de eerdere uitgaven over boktorren (Cerambycidae), prachtkevers (Buprestidae) en oliekevers (Meloidae) is dit nieuwe boek ook zeer uitgebreid. De opzet heeft veel overeenkomsten met de vorige werken. Met bijna 700 pagina's is het vooral een naslagwerk met een schat aan gegevens en rijkelijk voorzien van fraaie en bijzondere kleuropnamen. Je blijft er in lezen en ontdekken. In deze uitgave behandelt de auteur ook een aantal soorten dat, gezien hun verspreidingsgebied in Europa, nochtans in theorie, te verwachten is. Uitgebreid wordt ingegaan op etymologie, systematiek en taxonomie, Europese verspreiding, morfologie, voortplanting, parasitisme en fenologie. Ook op onderwerpen als voedselopname, natuurlijke vijanden, ethologie, mimicry, de relatie tot andere insecten en hun larven én de betekenis voor de economie wordt uitvoerig ingegaan. Enkele tekstbijdragen zijn bewerkt door medeauteurs van naam, zoals de actuele systematiek door Roland Gerstmeier. Gerstmeier verwoordt de stand van zaken treffend met de opmerking: 'die heutige Klassifikation ist die Historie von Morgen...!'. U als lezer zal deze opmerking ongetwijfeld herkennen in de dagelijkse praktijk.

Manfred Niehuis levert weer een prestatie van formaat. Ik heb dit informatieve boekwerk met plezier gelezen en met de omvang van deze publicatie is dat op zich al een prestatie. Het is een uitstekende aanvulling op het geïllustreerde en van determinatietabellen voorziene werk van Roland Gerstmeier (1988). Het determineren van larven tot op geslacht en op soort was al mogelijk met de publicatie

van Bernard Klausnitzer (1996). Die Buntkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland is vooral ook een studieboek en een aanwinst voor elke liefhebber en professionele entomoloog die geïnteresseerd is in deze fraaie kleurrijke en interessante keverfamilie.

Literatuur

Gerstmeier R 1998. Buntkäfer. Illustrierter Schlüssel zu den Cleridae und Thanerocleridae der West-Palaarktis: 1-241.
Klausnitzer B 1996. Die Larven der Käfer Mitteleuropas 3: Polyphaga 2. Goecke & Evers.
Niehuis M 2001. Die Bockkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland. Fauna und Flora in Rheinland Pfalz, Beiheft 26. Landau.
Niehuis M 2004. Die Prachtkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland. Fauna und Flora in Rheinland-Pfalz, Beiheft 31. Landau.
Lückmann J & Niehuis M 2009. Die Ölkäfer in Rheinland-Pfalz und im Saarland. Fauna und Flora in Rheinland-Pfalz, Beiheft 40. Landau.

Dré Teunissen

K. Kaag, m.m.v. K. Veling, F. Visbeen & K. Scharingers 2012

Vlinders van duin tot dijk, de dagvlinders van Noord-Holland 2000-2009

Landschap Noord-Holland & De Vlinderstichting. 135 pp. ISBN 978-94-9113403-6. € 17,50

In de periode 2003-2006 inventariseerden wij tijdens allerlei excursies in Noord-Holland met regelmaat dagvlinders, met name in Purmerend en Zaandam, maar

ook op andere plekken. De eerste stippenkaartjes kwamen beschikbaar in de reeks 'Waarnemingsverslagen libellen, dagvlinders en sprinkhanen' en delen van onze regio bleken 'witte plekken'. Dat stimuleert natuurlijk om waarnemingen door te geven. Bijna alle dagvlinders zijn dermate makkelijk op naam te brengen dat ze tijdens excursies zonder veel extra moeite genoteerd kunnen worden. Onze 'stippen' verschenen in de Atlas van Nederlandse dagvlinders (Bos et al. 2006) en nu dus eindelijk ook in deze provinciale atlas. 'Eindelijk', omdat het de bedoeling was om de uitgave veel eerder uit te brengen, maar het bleek een hele klus de provincie vrijwel dekkend te inventariseren.

Over die dekking dat is goed gelukt. Slechts voor enkele gebieden bleek geen waarnemer te porren te zijn (de Wieringermeerpolder en Haarlemmermeerpolder, zoals te verwachten). Vlinders van duin tot dijk wil een aanvulling zijn op de landelijke atlas uit 2006, waarin alle dagvlinderwaarnemingen tot en met 2003 zijn opgenomen. Daaruit bleek namelijk het grote aantal witte plekken in de poldergebieden van Noord-Holland. De in deze nieuwe uitgave gekozen weergave van de vindplaatsen op kilometerhokniveau maakt een veel gedetailleerder verspreidingsbeeld mogelijk dan het urhokniveau (hokken van 5x5 km) van de landelijke atlas.

Enkele hoofdstukken gaan vooraf aan de soortbesprekingen. Geïllustreerd met vele foto's wordt uitgelegd welke eisen dagvlinders stellen aan hun omgeving en hoe het terreinbeheer hierop kan inspelen, wat de trends zijn van enkele soorten, en hoe het onderzoek voor deze atlas is uitgevoerd. Van de in totaal 60 uit Noord-Holland bekende soorten, worden er 40 uitgebreid behandeld. Soorten die niet of slechts sporadisch (zwerfers) in de periode 2000-2009 zijn gezien, worden achteraan kort toegelicht. Voor de uitgebreid behandelde soorten zijn meestal twee pagina's gereserveerd. Hierop wordt een beschrijving gegeven van voorkomen, leefgebied, trend en gedrag van de soort, vergezeld van enkele foto's, een vliegtijd-diagram en een trenddiagram voor de periode 1992-2009 op basis van de gegevens uit de monitoringroutes in Noord-Holland. Hierna worden de 20 incidentele en verdwenen soorten kort aangestipt. Een korte analyse van de gegevens resulteert in een kaartje met de soortenrijkdom per kilometerhok. Rijke hokken, met 25 tot 32 soorten, zijn te vinden over de gehele duinlinie en één keer in het Gooi. In het laatst hoofdstuk worden vijf regio's en hun dagvlinders besproken.

Abb. 2: Rezensie van „entomologische berichten,,.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Fauna und Flora in Rheinland-Pfalz](#)

Jahr/Year: 2013-2014

Band/Volume: [12](#)

Autor(en)/Author(s): Niehuis Manfred

Artikel/Article: [Pressespiegel und Kommentare 1573-1575](#)